Ús segur dels medicaments per al càncer que es prenen a casa

Tradicionalment, el tractament del càncer és injectable i s'administra a l'hospital, però en els darrers anys s'han desenvolupat nombrosos medicaments que es poden prendre a casa per via oral. Aquest tipus de quimioteràpia és més còmoda i pot millorar la qualitat de vida dels pacients.

El fet que s'administrin a casa afavoreix la creença errònia que aquests medicaments són més segurs i menys potents que els injectables. Malgrat això, tenen riscos potencials que es poden evitar si s'utilitzen correctament.

Si us han prescrit càpsules o comprimits per al tractament del càncer, aquest document us ajudarà a prendre'ls, administrar-los i emmagatzemar-los amb seguretat. Pregunteu al vostre professional sanitari si el medicament que esteu prenent per al càncer necessita una manipulació especial. Si voleu informació específica sobre algun medicament, podeu consultar-la **en aquest web**.

La informació proporcionada en aquest article és complementària a les recomanacions del vostre metge i en cap moment pretén substituir-la. En cas de dubte, poseu-vos en contacte amb el vostre professional de salut de referència o truqueu al 061 CatSalut Respon.

Què he de saber abans d'iniciar un tractament per al càncer que es pren a casa?

Abans d'iniciar qualsevol tractament, cal preguntar al professional sanitari de referència com s'ha de prendre (amb aliments o sense), durant quant de temps, a quina hora, quins efectes adversos pot produir i què cal fer si apareixen. També s'ha de comprovar si els altres medicaments que es prenen poden interferir-hi.

Quins riscos tenen aquests medicaments?

Les càpsules o els comprimits per al càncer contenen agents tòxics que es poden absorbir a través de la pell o les mucoses per contacte directe amb el medicament, amb superfícies contaminades, o amb les excretes de la persona que els pren. Per aquest motiu, tot i ser medicaments preparats per prendre a casa, es podrien absorbir en petites quantitats i ser perjudicials per a les persones que conviuen amb la persona que segueix el tractament.

Com s'han de conservar i eliminar?

Es recomana guardar-los en el seu envàs original i fora de l'abast dels infants.

Cal que estiguin protegits de la humitat, la llum directa i la calor excessiva (s'han de mantenir a temperatura inferior a 25ºC). En cas que requereixin conservació a la nevera, convé mantenir-los en un recipient tancat, en una de les prestatgeries. Es recomana evitar la porta de la nevera perquè és on es produeixen més variacions de temperatura.

La medicació que sobra no s'ha de llençar a la brossa, sinó que s'ha de portar a l'hospital o dipositar en els contenidors específics de les farmàcies, per a la correcta manipulació i eliminació.

Com s'han de manipular i administrar?

Abans de tocar aquests medicaments, convé rentar-se les mans i posar-se guants d'un sol ús o evitar el contacte amb la pell, en cas que siguin els cuidadors qui manipulin aquests medicaments. S'han d'extreure de l'envàs en el moment de l'administració i manipular-los el mínim possible. Per això, cal evitar posar-los en pastillers o en superfícies com una taula, un plat o un got. Tampoc no es recomana partir o triturar els comprimits ni obrir les càpsules.

Convé empassar-se'ls sencers amb un got d'aigua, sense mastegar, ni llepar, ni dissoldre a la boca. A continuació, és important llençar els guants i tornar a rentar-se les mans.

Les dones embarassades o en període d'alletament han d'evitar el contacte amb aquests medicaments, ja que poden afectar el desenvolupament del fetus o del nadó.

Puc tallar o triturar aquestes pastilles?

Si teniu dificultat per empassar-vos els comprimits, en alguns casos és possible tallar, triturar o dissoldre en aigua les pastilles, però és **imprescindible que abans de fer-ho parleu amb el professional de salut responsable del tractament.**

Si acordeu amb el metge una d'aquestes opcions alternatives, haureu de seguir algunes recomanacions d'higiene. Aquests consells permetran reduir al màxim el contacte dels medicaments amb la superfície de manipulació i, per tant, els efectes nocius sobre la resta de les persones de la casa.

És important que la zona estigui ventilada i que utilitzeu guants i mascareta. Es recomana posar una tovalló de paper sobre la superfície que utilitzareu per manipular la medicació. Cal que utilitzeu:

- Una bossa de plàstic per partir o triturar-hi dins els comprimits.
- Un got i una cullera o bastonet d'un sol ús per dissoldre les càpsules, o bé un got de vidre que només s'empri per a aquesta finalitat.
- Una xeringa d'un sol ús per dosificar un xarop que contingui el medicament.

En cas que es produeixi algun vessament, feu servir paper absorbent i guants d'un sol ús per recollir-lo, fregueu la superfície amb un producte de neteja i eixugueu-la.

Tot el material d'un sol ús en contacte amb el medicament s'ha de posar en una bossa doble de plàstic tancada abans de llençar-lo a les escombraries.

Quines precaucions especials he de tenir amb les excretes?

Els medicaments s'eliminen del cos a través de les excretes i, per tant, el contacte amb l'orina, la femta i el vòmit també pot produir danys a la persona que pren quimioteràpia oral i als seus cuidadors i familiars. Per evitar riscos, cal anar amb cura i seguir algunes recomanacions.

Les excretes s'han d'eliminar pel desguàs general utilitzant dues o tres vegades l'aigua de la cisterna amb la tapa tancada. A continuació, es pot afegir una mica de lleixiu al vàter.

La higiene de les mans és molt important. Cal que el pacient se les renti amb aigua i sabó després d'anar al bany i en cas de contacte amb l'orina, la femta o el vòmit. El cuidador ha de fer-ho després de treure's els guants necessaris per entrar en contacte amb les excretes.

La roba bruta d'orina, femta o vòmit s'ha de rentar separada de la resta. En cas d'haver-la de guardar abans de rentar-la, s'ha d'utilitzar una bossa de plàstic tancada.

Si la persona que pren el medicament té incontinència, es poden utilitzar bolquers impermeables d'un sol ús i rentar la pell bruta amb aigua i sabó. Convé utilitzar una funda protectora impermeable per al matalàs.

Els medicaments per al càncer que es prenen a casa s'han de manipular en condicions adequades, per això, si teniu qualsevol dubte sobre el seu maneig, consulteu amb el vostre professional de salut.

Més informació

Informació de GEDEFO (Grupo de Farmacia Oncológica de la SEFH) de cada antineoplàstic
http://gruposdetrabajo.sefh.es/gedefo/index.php?option=com_content&view=article&id=54&Itemid=65 - *INFO

Bibliografia

Laura Diego, Laia Robert i Josep Monterde. Manipulació dels medicaments de risc: consideracions des de la perspectiva del pacient ambulatori. e-farma RSB CatSalut. Pàgines 7-8. Núm. 10, març 2010.
http://catsalut.gencat.cat/web/.content/minisite/catsalut/catsalut_territori/barcelona/documents/arxius/efarma_10.pdf

Citostáticos orales: ¿qué debemos saber?. Infac Osakidetza. Volumen 22, núm. 8/9, 2014.
http://www.osakidetza.euskadi.eus/contenidos/informacion/cevime_infac/es_cevime/adjuntos/INFAC_Vol_22_N_8_9_citostaticos.pdf

David Conde. La teràpia dirigida oral en oncologia i hematologia. Butlletí d'Informació Terapèutica CatSalut. Vol. 25, núm. 8, 2014.
http://medicaments.gencat.cat/web/.content/minisite/medicaments/professionals/6_publicacions/butlletins/butlleti_informacio_terapeutica/documents/arxius/BIT_v25_n08.pdf

Lester J. Safe Handling and Administration Considerations of Oral Anticancer Agents in the Clinical and Home Setting. Clin J Oncol Nurs. 2012 Dec; 16(6):E192-E197.

Autoria

Grup de treball d'informació sobre medicaments dirigida a la ciutadania del Canal Medicaments i Farmàcia.

http://medicaments.gencat.cat/ca/ajuda/sobre-el-canal-medicaments-i-farmacia/#bloc2

La informació ha estat elaborada amb la participació del Consell Consultiu de Pacients de Catalunya.